

Nytt

från
Forskare och
Ingenjörer mot Kärnvapen

Nr 1
NOV
2001

**Nytt från Forskare
och Ingenjörer mot
Kärnvapen**

ISSN 0281-8051

Adress:

Föreningen Svenska
Forskare och Ingenjörer
mot Kärnvapen
Box 163 65
103 27 STOCKHOLM

E-post, webbadress:

fimk@algonet.se
<http://www.algonet.se/~fimk>

PG 22 06 03-5

**Ansvarig utgivare
och chefredaktör:**

Stefan Andersson
Tel 046-12 02 89
Fax 046-13 81 44
stefan-a@ettnet.se

Grafisk form:

A Stenbergs Text & Form AB,
Ljungsbro

Tryckeri:

Luleå Grafiska, Luleå

Adressändring anmäls till
vår registerhållare:

Sven Hellman
Römossevägen 19
146 31 TULLINGE

Tel 08-778 32 97

E-post:

sven.hellman@swipnet.se

Innehåll

Ordförandespalten

De senaste våldshändelserna visar än en gång att kärnvapen
är oanvändbara

sid 2

Efterlysningar

Föreningen är i akut behov av någon som kan sköta medlemsregistret.
Vi vill också gärna ha din e-postadress

sid 2

Årsmötet

Intressanta föredrag, nytt handlingsprogram, nygammal styrelse

sid 2

Nätverket för kärnvapennedrustning

Ett initiativ inom Sverige för gemensamma aktioner

sid 3

USAs planerade missilförsvar

Föredrag inom Nätverket för kärnvapennedrustning

sid 3

Kärnvapenstaternas adresslista: SIOP

Är detta förklaringen till att det är så svårt att rusta ned?

sid 4

Aktuella länkar

sid 4

Kalendarium

Nätverket för kärnvapennedrustning

2002-01-14 kl 19.00 ABF-Huset Stockholm

Kärnvapnen – undagömda men inte glömda

På väg mot ny dagordning för nedrustning av kärnvapnen

2002-02-12 kl 19.00 ABF-Huset Stockholm

Avskräckning – kan den ge någon trygghet?

Manligt/kvinnligt, psykologiska faktorer och pedagogik för
en kärnvapenfri värld.

2002-03-12 kl 19.00 ABF-Huset Stockholm

Kärnvapen och Folkkrätten

- Hur kan en utbyggnad av folkkrätten bidra till kärnvapennedrustningen?
- Militarisering av rymden ur folkrättsligt perspektiv.

2002-04-09 kl 19.00 ABF-Huset Stockholm

Kärnvapen, NATO och EU

Om Natos kärnvapenparaply. Vilka möjligheter har Sverige
och EU att verka för ett Europa fritt från Natos kärnvapen?

Sen tidning, få nummer?

Om du som medlem tycker att det är förkastligt att nummer ett (1) av föreningstidningen kommer i november håller vi i styrelsen med dig. Förklaringen är att vi är för få och har suttit för länge. Om du är beredd att vara med och jobba mer aktivt i föreningen hälsas du välkommen att ta kontakt med stefan.bjornson@telia.com.

Ordförandespalten

Det är svårt att undvika att nämna händelserna den 11 september och efterföljden, men vad finns att tillägga här och nu? Från vårt perspektiv som förening för kärnvapenedrustning kan man konstatera att det än en gång visat sig att kärnvapnen är oanvändbara – såväl militärt som politiskt. Koalitionen USA och Storbritannien klarar av att flytta på ruinhögarna i Afghanistan städer på ett för dem tillräckligt effektivt sätt med enbart konventionella sprängämnen. Användning av eller hot med kärnvapen skulle i ett slag ha uttraderat allt internationellt stöd för denna USA-ledda aktion. En annan sanning som många har insett, men berörda myndigheter inte erkänt, är att även den traditionella militärapparaten är otillräcklig för att möta hotet från modern terrorism. Redan den nivå av militärt våld som utövas mot Afghanistan vänder bort många tidigare sympatisörer från USAs sak. Det måste vara ett svårt dilemma för dem som leder operationen att komma på ett nästa steg som kan leda till den fred och avspänning som sades vara ändamålet med aktionen. Vad det än blir, så kommer det inte att handla om kärnvapenanvändning.

Ytterligare ett konstaterande är att det inte behövs missiler från utfattiga länder

som Nordkorea för att hota USA. Det öppna och högt utvecklade samhället är sårbart för ett flertal sorters hot. Ett nationellt missilförsvar (NMD) skulle kapa bort endast en försvinnande liten del av den totala hotbilden, medan det å andra sidan skulle knappa ordentligt på militärbudgeten.

Vid ett seminarium om missilförsvaret, anordnat av det svenska Nätverket för Kärnvapenedrustning den 8 oktober, gjordes liknelsen att NMD är som en försäkring mot översvämning för att komplettera brandförsäkringen på huset. Fredsrörelsens ståndpunkt är att det är bättre att bredda ån – för att fortsätta med liknelsen – dvs satsa på att bygga upp säkerhet genom fredsavtal och genom att minska spänningarna i världen. På vår kant som förening fortsätter arbetet inom Nätverket med ytterligare ett seminarium under hösten och ett antal under våren. FIMK arrangerar ett föredrag med diskussion den 14 januari 2002 rörande ”Ny dagordning för kärnvapenedrustning”. Detta är ett initiativ som ett antal neutrala länder satt igång inom FN, och Sverige är en av initiativtagarna. Med tanke på att kärnvapenmakterna och i synnerhet USA underhåller målkartor för kärnvapenattacker och fortsatt har kärnvapenarsenaler i be-

redskap med kapacitet att föröda mänskligheten många gånger om är det av största vikt att inte tappa styrfarten mot en kärnvapenfri värld. Jag hoppas att du som FIMK-medlem kommer att ha möjlighet till och intresse av att vara med på detta föredrag.

Stefan Björnson

EFTERLYSNINGAR

Sökes: Medlemsregisterhållare

Föreningen är i akut behov av en person som kan ta över skötseln av medlemsregistret. Det handlar om att underhålla registret (File Maker) enligt inbetalningar av årsavgift, lägga in och ta bort medlemmar samt göra utskrifter av adressetiketter. Uppskattningsvis rör det sig om 1 veckas jobb per år. Det du behöver ha är en Windows- eller Mac-dator samt skrivare. Föreningen håller med material och kan betala viss hyra för utrustningen. Hör av dig till stefan.bjornson@telia.com

Sökes: Din E-postadress

Hej medlem – vi vill gärna kunna skicka e-post till dig. Meddela oss genom att skicka en liten hälsning till: fimk@algonet.se

Årsmöte 2001

Föreningens årsmöte för innevarande år hölls i ABF-Huset i Stockholm den 12 maj. Mötet hade koordinerats med en konferens som arrangerats av Artister för Fred (systerförening inom Yrkesgrupper mot Kärnvapen). Vi hade även ordnat två presentationer rörande kärnvapenfrågan som programpunkter i konferensen:

- Lars van Dassen talade om ”USAs nya utrikespolitik och hoten från ett missilförsvar”
- Thomas Jonter redogjorde för sin forskning kring det svenska kärnvapenprogrammet

Årsmötet hölls enligt stadgarna och resulterade i omval av styrelsen med följande sammansättning:

Ordförande: Stefan Björnson

Kassör: Bo Höörgren

Styrelsemedlemmar:

Stefan Andersson, Sven Hellman, Neri Voghera

Revisor: Bo Persson, *suppleant:* Per Wedlin

Uppgifter för innevarande verksamhetsår:

1. Medverka i ”Nätverket för kärnvapenedrustning”

2. Avslutande arbete med konferensen INES2000
3. Eventuell uppföljning av INES2000 i samarbete med övriga arrangörer
4. Utgivning av tidningen ”Nytt” med 3–4 nummer
5. Upprättande av e-postlista till medlemmar
6. Fortsatt opinionsbildning för en kärnvapenfri värld med fokus på aktuella frågeställningar och händelser.

Gemensamt initiativ: Nätverket för kärnvapenedrustning

Nätverk för fred och nedrustning

ett nätverk av ideella föreningar för fred och nedrustning har bildats under våren. I nätverket ingår såväl allmänna fredsföreningar som föreningar vilka är speciellt inriktade mot att åstadkomma kärnvapennedrustning. Respektive förening driver sin egen verksamhet oberoende av andra föreningar i nätverket. Vi samarbetar i vissa aktiviteter där en gemensam plattform finns.

Syftet med nätverket är att sprida information om det hot som mänskligheten fortfarande står inför på grund av kärnvapnen och bilda opinion för att dessa vapen skall avskaffas.

I nätverkets regi arrangeras möten och föredrag om kärnvapenfrågor. Via respektive förenings internationella paraplyorganisationer agerar nätverket globalt.

Bifogat till denna tidning finner du program för nätverkets föredrags- och diskussionskvällar. Spara den gärna – och välkommen att delta!

Nätplats för nätverket:

<http://hem.passagen.se/kvnedr>

Nätverket: Föredrag om USAs planerade missilförsvar

Den 8 oktober hölls en föredrags- och diskussionsträff på ABF-Huset i Stockholm rörande USAs planerade missilförsvar. Talare var Rebecca Johnson från Acronym Institute i London samt Mats Winnerstig från FOI (tidigare FOA). Antalet deltagare var något över 50 personer, vilket kan anses vara ganska bra för ett föredrag av det här slaget.

Rebecca Johnson började sitt anförande med en beskrivning av hur relationen mellan USA och Storbritannien sätts på prov av missilförsvarsdebatten i Storbritannien. För USA är Storbritanniens stöd för missilförsvaret av stor betydelse av både praktiska och politiska anledningar.

Rebecca Johnson fortsatte sedan med en redogörelse för hur debatten om missilförsvaret i USA sett ut före respektive efter terrorattentaten mot World Trade Center och Pentagon den 11 september 2001. Före terrordåden hade president George W Bush deklarerat att USA, oavsett om man får med sig omvärlden på planerna eller inte, skall utveckla ett missilförsvar. Hon redogjorde sedan för hur debatten om missilförsvar har påverkats av terrorattentaten och att de används som extra bränsle i argumentationen både för och emot missilförsvaret. Hökarna i USA menar att terrordåden den 11 september visar att USA är utsatt

för reella hot och behöver sitt planerade missilförsvar mer än någonsin. Rebecca Johnson varnade för att terrordåden kan ändra klimatet för det internationella nedrustningsarbetet. Ett exempel är att kort efter dåden drog det Demokratiska partiet i USAs kongress tillbaka ett förslag om neddragningar i försvarsbudgeten. Men hon såg också hur argumenten mot ett missilförsvar stärkts av det inträffade. Kritikerna pekar på att hoten mot USA kan ta andra former än de missiler som missilförsvaret ska stoppa, och att det nu är hög tid att lägga resurserna på annat än ett försvar mot rent militära hot.

Mike Winnerstig började med att redogöra för att den svenska regeringen har blivit allt mer kritisk till de amerikanska planerna på att utveckla ett missilförsvar. Det främsta motargumentet har varit att missilförsvaret hotar internationella avtal som ABM-avtalet och ickespridningsavtalet och andra nedrustningsansattningar. Dessutom befaras att missilförsvaret kan leda till ny kapprustning. Andra argument mot missilförsvaret är att det kan leda till att Ryssland säger upp nedrustningsavtal, att det är slöseri med resurser och ger en osäkrare värld. Mike Winnerstig ansåg att trots att den svenska regeringen har varit en av de starkaste kritikerna av missilförsvaret så kan detta komma att ändras. Enligt

Winnerstig formulerar nu allt fler kritik mot regeringens avvisande hållning. Dessa förespråkare för missilförsvaret menar att ifrågasättandet styrs av ett avskräckningstänkande av 1980-talsmodell och att ABM-avtalet bygger på att det ska finnas en ömsesidig terrorbalans mellan kalla krigets två block. De påpekar också att ABM-avtalet heller inte har stor betydelse i sammanhanget, eftersom missilförsvaret är riktat mot länder som inte är knutna till avtalet. Anhängarna till missilförsvaret hävdar också att det internationella motståndet mot missilförsvaret bygger på avsikter som Sverige inte har anledning att stödja. Till exempel är den verkliga anledningen till Kinas motstånd enligt missilförsvarsanhängarna en rädsla för att förlora möjligheten att erövra Taiwan ifall USA installerar ett regionalt missilförsvar där. Mike Winnerstig menade också att Sverige blir allt mer ensamt i EU om sin kritiska inställning. Han var själv inte lika negativ till missilförsvarsplanerna som Rebecca Johnson och avslutade med att påpeka att terrordåden den 11 september har lärt oss att oväntade våldshandlingar kan inträffa och på grundläggande sätt påverka våra samhällen.

Fritt efter anteckningar av Frida Blom, Svenska Freds.

Avsändare:
Föreningen Svenska
Forskare och Ingenjörer
mot Kärnvapen
Box 16365
103 27 STOCKHOLM

**Begränsad
eftersändning**
Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan

B
**Förenings-
brev**

Kärnvapenarsenalernas adresslista: SIOP

Man kan undra varför det måste finnas 5 000 kärnvapen, eller 2 500 eller någon annan bestämd siffra. Varför räcker det inte med några stycken? Hotet att ett antal städer i det egna landet skulle kunna förvandlas till radioaktivt damm borde räcka som avskräckning.

Bulletin of the Atomic Scientists (Jul/Aug 2001) redogör för SIOP – Single Integrated Operational Plan – som innehåller en målkatalog för USAs kärnvapen. Denna katalog är visserligen topphemlig, t o m så hemlig att amerikanska kongressledamöter med säkerhetsklaring inte har tillgång till den. Men genom att samla in och sammanställa material från olika källor har dock den amerikanska NRDC (Natural Resources Defense Council), en oberoende organisation, kunnat ta fram en spegelbild av SIOP. Resultatet är skrämmande i sin

överdödlighet. Det handlar inte bara om att stora städer skulle träffas av tiotals kärnladdningar utan även att det radioaktiva nedfallet skulle komma att täcka nästan hela ytan av de tätbebyggda delarna av Ryssland med 49 miljoner döda som följd. En attack som begränsar sig till militära mål skulle av samma skäl medföra mellan 8 och 12 miljoner döda, plus förstås en totalförstörd infrastruktur i landet. Detta skulle kunna åstadkommas under loppet av 30 minuter med hälften av det antal kärnvapen som idag står i beredskapsläge inom USAs väpnade styrkor. Det är alltså överväganden om hur man skall täcka in SIOPs adresslista som ligger bakom uttalanden om minsta acceptabla rustningsnivå.

Ett annat sätt att räkna på ”erforderligt” antal kärnvapen är att utgå från den gamla MAD-doktrinen (Mutual Assured Destruction). Den gick ju ut på att USA

skulle ha möjlighet att vedergälla även efter en överrumpningsattack från den andra sidan. I stället för att tänka så kan man ställa sig frågan var gränsen för uthärdlig förstörelse ligger. År 1962 definierade USAs dåvarande försvarsminister, Robert McNamara, denna nivå som att 25 % av landets befolkning dödas och 50 % av dess industri blir förödd. Inför ett sådant hot skulle varje land avstå från att försöka anfälla. Definitionen av en målkatalog för att åstadkomma sådan förödelse visar på betydligt lägre behov av vedergällningskapacitet. Hela gruppen av NATO-länder skulle behöva träffas av sammanlagt 300 st kärnladdningar om 475 kiloton vardera för att MAD-nivån skulle uppnås. För Ryssland räcker det med 51 bomber och för Kina 368.

Det känns angeläget att kärnvapenmotståndet belyser dessa frågor ordentligt så att de doktriner som föreskriver ”behov” av tusentals kärnvapen kan ogiltigförklaras.

Mer information om SIOP finns på nätplatsen: <http://www.nrdc.org/nuclear/nwarplan.asp>

Länkar:

MOT KÄRNVAPEN

Abolition 2000 Information
The Bellona Foundation Russia
Bulletin of Atomic Scientists
Center for Nonproliferation Studies
Ines
Nuclear Age Peace Foundation
Scientists for Global Responsibility
The High Energy Weapons Archive
Use the Atomic Bomb

<http://www.ozemail.com.au/~nfz/nfz/ab2000sites.html>
<http://www.bellona.no/>
<http://www.bulletatomsci.org/>
<http://cns.miiis.edu/>
<http://www.inesglobal.org/>
<http://www.napf.org/>
<http://www.gn.apc.org/sgr/>
<http://www.asap.unimelb.edu.au/hstm/data/75.htm>
http://www.army.mil/cmh-pg/books/70-7_23.htm

ETIK

Science and Engineering Ethics
Ethics Center for Engineering & Science

<http://www.opragen.co.uk/>
<http://onlineethics.org/>

ORGANISATIONER

Student Pugwash i Uppsala
Svenska Freds
Svenska Läkare mot kärnvapen SLMK
Nätverket för kärnvapenedrustning

<http://www.student.tdb.uu.se/~pugwash/index.html>
<http://www.svenska-freds.se/>
<http://www.svls.se/sektioner/slmk/>
<http://hem.passagen.se/kvnedr>

TIDNINGAR

DN
The Times Internet Edition
Dawn (Pakistan)
The Nation (Pakistan)
The Times of India
The Hindu (Indien)

<http://www.dn.se/>
<http://www.the-times.co.uk/>
<http://www.dawn.com/>
<http://www.nation.com.pk/>
<http://www.timesofindia.com/>
<http://www.indiaserver.com/thehindu/>

ÖVRIGA

Hague Appeal for Peace
SIPRI
Global Security

<http://www.haguepeace.org/>
<http://www.sipri.se/>
<http://www.globalsecurity.org/>